

**ՓԱՍՏԱԲԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ
ՔՐԵԱԻՐԱՎԱԿԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀՀ-ՈՒՄ**

ՄԱՐԿՈՍՅԱՆ Մ. Մ.

Հայաստանի Հանրապետության իրավական քաղաքականության ռազմավարական կուրսը օրինականության ամրապնդումն է, որն արտահայտվում է ոչ միայն իշխանության ծրագրային հայտարարություններում, այլև իրավական համակարգի բարեփոխումներում, դրանք նոր սոցիալական պայմաններին համապատասխանեցնելու գործընթացներում: Այսպես կատարելագործվում են իրավունքի իրացման մեխանիզմները, հայեցակարգային նշանակություն են ստանում իրավաստեղծման, իրավակիրառման և իրավապաշտպանության խնդիրները, հանցագործությունների կանխարգելման հիմնախնդրին ցուցաբերվում է համակարգային մոտեցում: Այդ դրական տեղաշարժերի համատեքստում հատկապես մեծ ուշադրություն պետք է դարձվի մարդու իրավունքների պաշտպանության հիմնախնդրին:

ՀՀ Սահմանադրության 18-րդ հոդվածը հռչակում է, որ յուրաքանչյուր ոք ունի իր իրավունքները և ազատությունները օրենքով չարգելված բոլոր միջոցներով պաշտպանելու իրավունք, իսկ ըստ 20-րդ հոդվածի 1-ին մասի՝ յուրաքանչյուր ոք ունի իրավաբանական օգնություն ստանալու իրավունք: Պետությունը, հռչակելով անձի նշված իրավունքները, միաժամանակ պարտավորվում է ապահովել դրանց լիարժեք իրացումը: Այսպես, Սահմանադրության 14-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ «Հայաստանի Հանրապետությունն ապահովում է Սահմանադրությամբ ամրագրված մարդու և քաղաքացու իրավունքների և ազատությունների պաշտպանությունը՝ միջազգային իրավունքի սկզբունքներին ու նորմերին համապատասխան»:

Մարդու իրավունքների և ազատությունների պաշտպանության կարևոր երաշխիքներից մեկը փաստաբանության ինստիտուտն է: Համաձայն «Փաստաբանության մասին» ՀՀ օրենքի 3-րդ հոդվածի՝ «Փաստաբանությունը փաստաբանների մասնագիտական միավորում է, որը, հանդիսանալով քաղաքացիական հասարակության ինստիտուտ, չի մտնում պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների համակարգի մեջ»: Նշված հոդվածի համաձայն՝ փաստաբանության գործունեության սկզբունքներից մեկը անկախությունն է: Ելնելով դրանից՝ «Փաստաբանության մասին» օրենքը փաստաբանին տվել է իրավական հարցերով անկախ խորհրդատուի կարգավիճակ (17-րդ հոդված):

¹ Տե՛ս և **Кучерена А. Г.** Роль адвокатуры в становлении гражданского общества в России, М., 2002, с. 39.

Փաստաբանական գործունեության անկախության և փաստաբանի պաշտպանության ապահովման կարևորությունն ընդգծվել է «Իրավաբանների դերին վերաբերող հիմնարար սկզբունքներում»² (այսուհետ՝ «Սկզբունքներ»)։ «Սկզբունքներ» 16-րդ կետը սահմանում է՝ կառավարություններն ապահովում են, որ իրավաբանները կարողանան իրենց մասնագիտական բոլոր պարտականությունները կատարել սպառնալիքներից, խոչընդոտներից, ահաբեկումից կամ անարդարացի միջամտությունից զերծ մթնոլորտում։ «Սկզբունքների» 17-րդ կետի համաձայն՝ «Այն դեպքերում, երբ իրենց գործառույթների կատարման հետևանքով սպառնալիք է ծագում իրավաբանների անվտանգության համար, իշխանությունները ապահովում են նրանց պատշաճ պաշտպանությունը»։

Հռչակելով փաստաբանի իրավական պաշտպանությունը՝ «Փաստաբանության մասին» օրենքի 22-րդ հոդվածը ամրագրում է. «Փաստաբանը, նրա ընտանիքի անդամները և նրանց գույքը գրտնրվում են պետության պաշտպանության ներքո։ Պետական իրավասու մարմինները պարտավոր են ձեռնարկել փաստաբանի պաշտպանության համար անհրաժեշտ՝ օրենքով սահմանված միջոցներ, եթե իր մասնագիտական պարտականությունների կատարման հետ կապված՝ նրան կամ նրա ընտանիքի անդամներին սպառնացել են ֆիզիկական բռնությամբ, գույքի ոչնչացմամբ կամ այլ անօրինական գործողություններով»։

Փաստաբանի պաշտպանությանն ուղղված միջոցների համակարգում իրենց նշանակությամբ առանձնանում են քրեաիրավական միջոցները։ Այսպես, ՀՀ քրեական օրենսգրքի (այսուհետև՝ քր. օր.) 347-րդ հոդվածը պատասխանատվություն է սահմանում պաշտպանի կամ նրա մերձավորի նկատմամբ սպանության, առողջությանը վնաս պատճառելու, գույքը ոչնչացնելու կամ վնասելու սպառնալիքի (2-րդ մաս), կյանքի կամ առողջության համար ոչ վտանգավոր բռնություն գործադրելու (3-րդ մաս), ինչպես նաև կյանքի կամ առողջության համար վտանգավոր բռնություն գործադրելու (4-րդ մաս) համար։ Բնչպես երևում է հոդվածի ձևակերպումից, փաստաբանի նկատմամբ սպառնալիքը կամ բռնի գործողությունները համարվում են արդարադատության դեմ ուղղված հանցագործություն միայն այն դեպքում, երբ նա մասնակցում է քրեական դատավարությանը՝ որպես պաշտպան։

Մակայն, ինչպես գիտենք, փաստաբանական գործունեությունը չի սահմանափակվում միայն քրեական գործերով պաշտպանությամբ։ Բացի դրանից, այն ներառում է նաև խորհրդատվությունը, ընդ որում՝ վստահորդներին խորհրդատվություն տրամադրելը, նրանց իրավունքների և պարտավորությունների, դատական համակարգի՝ վստահորդի իրավունքներին առնչվող գործունեության կապակցությամբ փաստաթղթերի ուսումնասիրումը, իրավաբանական բնույթի այլ փաստաթղթերի

² «Իրավաբանների դերին վերաբերող հիմնարար սկզբունքները» ընդունել է ՄՄԿ-ի՝ Հանցագործությունների կանխմանը և իրավախախտների հետ վարվելաձևին նվիրված VIII կոնգրեսը (1990 թ., Հավանա)։

կազմումը, ինչպես նաև ներկայացուցչությունը, ներառյալ՝ դատական ներկայացուցչությունը: Հետեւիւքար, «Փաստաբանության մասին» օրենքը հռչակում է փաստաբանի գործունեության երաշխիքները (21-րդ հոդված) և փաստաբանի իրավական պաշտպանությունը (22-րդ հոդված) փաստաբանական գործունեության բոլոր ոլորտներում, իսկ քր. օր.-ը արդարադատության դեմ ուղղված հանցագործություն է համարում միայն քրեական դատավարության ոլորտում և միայն պաշտպանի իրավավիճակով հանդես եկող փաստաբանի նկատմամբ սպառնալիքը և բռնի գործողությունները:

Բացի դրանից, նշանակության առումով չպետք է տարբերություն դնել նաև քրեական դատավարությունում որպես պաշտպան և որպես ներկայացուցիչ հանդես եկող փաստաբանների կողմից իրավաբանական օգնություն ցույց տալուն ուղղված գործողությունների միջև: Փաստաբանը որպես պաշտպան կարող է հանդես գալ միայն հարուցված քրեական գործի պարագայում, իսկ նախքան քրեական գործի հարուցումը կատարվող ստուգողական գործողություններին նա չի կարող մասնակցել որպես պաշտպան, բայց այդ փուլում անձը կարող է օգտվել փաստաբանի իրավաբանական օգնությունից:

Քր. օր.-ի 347-րդ հոդվածի 2-րդ մասի ներկայիս ձևակերպման պարագայում ստացվում է, որ էթե փաստաբանի կողմից քաղաքացիական դատավարությանը որպես վստահորդի ներկայացուցիչ մասնակցելու, քրեական դատավարությանը կամ վարչական իրավախախտումների գործերով վարույթին որպես ներկայացուցիչ մասնակցելու հետ կապված նրա նկատմամբ գործադրվի բռնություն, կամ տրվի սպանության, առողջությանը ծանր վնաս պատճառելու կամ խոշոր չափերի գույք ոչնչացնելու սպառնալիք, ապա արարքը կորակվի որպես անձի դեմ ուղղված կոնկրետ հանցագործություն: Սակայն իրավաբանական օգնության ցուցաբերման ուղղությամբ փաստաբանական գործունեության իրականացումը հասցեագրված է ինչպես առանձին անձանց, այնպես էլ հասարակությանն ընդհանրապես: Դեռևս Ս. Ստրոգովիչն էր ընդգծում պաշտպանի մասնագիտական գործունեության հանրային բնույթը՝ նշելով, որ այն ունի պետական նշանակություն³: «Սկզբունքների» 18-րդ կետի համաձայն՝ «Իրենց գործառույթների կատարման արդյունքում իրավաբանները չեն նույնացվում իրենց հաճախորդների կամ նրանց շահերի հետ»: Դա հիմք է տալիս խոսել փաստաբանական գործունեության հանրային-իրավական բնույթի մասին: Ըստ այդմ՝ փաստաբանի նկատմամբ իր մասնագիտական գործունեության կապակցությամբ բռնություն գործադրելը կամ սպառնալը ուղղված չէ միայն նրա անձի դեմ, դրանով խախտվում են նաև (և առաջին հերթին) փաստաբանական գործունեության կանոնավոր իրականացումն ապահովող հասարակական հարաբերությունները:

³ Տե՛ս Ստրոգովիչ Մ. Ս. Процессуальные гарантии (Избранные труды: гарантии прав личности в уголовном судопроизводстве, т. 2, М., 1992, с. 91-92).

Հետևաբար, փաստաբանի նկատմամբ իր գործունեության կապակցությամբ կատարվող արարքը հանրային վտանգավորության բնույթով տարբերվում է անձի դեմ ուղղված հանցագործությունից և պետք է հանգեցնի ավելի խիստ պատասխանատվության, քանի որ անձի պաշտպանությանն ուղղված հասարակական հարաբերություններից բացի՝ այս դեպքում խախտվում են նաև փաստաբանական գործունեությունն ապահովող հասարակական հարաբերությունները:

Քրեաիրավական ներկայիս կարգավորման պարագայում ստեղծվել է այնպիսի իրադրություն, երբ քրեականացված է պաշտպանին քրեական դատավարությանը մասնակցելու կապակցությամբ առողջությանը որևէ ծանրության վնաս պատճառելու և որևէ չափի գույք ոչնչացնելու սպառնալիքը, իսկ փաստաբանին փաստաբանական գործունեության այլ ոլորտների կապակցությամբ տրված սպառնալիքը հանցագործություն է միայն այն դեպքում, երբ այն վերաբերում է սպանությանը, առողջությանը ծանր վնաս պատճառելուն կամ խոշոր չափերի գույք ոչնչացնելուն:

Ուստի, ելնելով վերոգրյալից և նկատի ունենալով այն հանգամանքը, որ պետությունը պետք է երաշխավորի փաստաբանի պաշտպանությունն իր մասնագիտական գործունեության բոլոր ոլորտներում, առաջարկում ենք քր. օր.-ի 347-րդ հոդվածի 2-րդ մասի դիսպոզիցիան ձևակերպել հետևյալ կերպ. «Նույն արարքը, որը կատարվել է դատախազի, քննիչի, հետաքննություն կատարող անձի, փաստաբանի, փորձագետի կամ դատական ակտերի հարկադիր կատարողի կամ նրանց մերձավորի նկատմամբ կապված նախնական քննություն վարելու, գործը կամ նյութերը դատարանում քննելու, փաստաբանական գործունեություն իրականացնելու կամ դատարանի դատավճիռը, վճիռը կամ դատական այլ ակտը կատարելու հետ՝»:

Նշված ձևակերպմամբ մի կողմից կիրականացվի փաստաբանի նկատմամբ իր մասնագիտական գործունեության հետ կապված սպառնալիքի և բռնի գործողությունների հանրային վտանգավորության բնույթի օրենսդրական վերագնահատում, իսկ մյուս կողմից՝ փաստաբանի նկատմամբ սպառնալիքի և բռնի գործողությունների որոշ դրսևորումների քրեականացում:

Բացի դրանից, կարծում ենք, որ փաստաբանական գործունեության քրեաիրավական պաշտպանությունը չպետք է սահմանափակվի փաստաբանի նկատմամբ բռնությունը, ինչպես նաև բռնության և գույքի ոչնչացման ու վնասման սպառնալիքը քրեականացնելով: Իրավաբանական որակյալ օգնության մատչելիության ապահովման համար անհրաժեշտ է, որ պետությունը փաստաբանին ապահովագրի ոչ միայն բռնությունից և դրա սպառնալիքից, այլև դրանց չհանգող միջամտության այլ այնպիսի ձևերից, ինչպիսիք են շանտաժը, հարկադրանքը, հետապնդումը, կախվածության օգտագործումը, իրավաբանական օգնության ցուցաբերմանը տարբեր ձևերով խոչընդոտելը և այլն: Փաստաբանի լիարժեք անկա-

խության երաշխիքների ապահովումը շատ կարևոր է, քանի որ փաստաբանական գործունեության խնդիրներով պայմանավորված՝ փաստաբանն անխուսափելիորեն մրցակցում է այլ կողմի հետ: Խնդիրը միայն այն չէ, որ փաստաբանի գործունեության անխզելի պայմանը նրա դատավարական, կազմակերպչական և նյութական անկախությունն է իշխանության մարմիններից, որոնք հաճախ ստիպված են լինում հակադրվել փաստաբանին: Թե՛ քրեական դատավարությունում և թե՛ քաղաքացիական ու վարչական գործերով վարույթներում բացառված չէ փաստաբանի և նրա վստահորդի ընդունած դիրքորոշմանը հակառակ դիրքորոշում ունեցող մասնավոր անձանց կողմից փաստաբանական գործունեությանը տարբեր եղանակներով խոչընդոտելու հնարավորությունը:

Մինչդեռ ՀՀ քրեական օրենսդրությամբ փաստաբանական գործունեության իրականացմանը ապօրինի միջամտելու համար պատասխանատվություն նախատեսված չէ: Ուստի, ըստ մեզ, անհրաժեշտ է քրեականացնել իրավաբանական օգնության ցուցաբերմանը խոչընդոտելու նպատակով փաստաբանի գործունեությանը միջամտելը: Այդ արարքի հանրային վտանգավորության բնույթը արտահայտվում է նրանում, որ այն ուղղված է փաստաբանական գործունեության անկախությունն ապահովող հասարակական հարաբերությունների դեմ: Իսկ այդ հարաբերությունների արժեքավորությունը կասկած չի հարուցում. փաստաբանի անկախությունը նրա մասնագիտական գործունեության արդյունավետության երաշխիքներից է: Բացի այդ, փաստաբանի օրինական գործունեությանը միջամտելու հետևանքով խախտվում են ոչ միայն փաստաբանի անկախության ապահովմանն ուղղված հասարակական հարաբերությունները, այլև փաստաբանի կողմից խորհրդատվություն, ներկայացուցչություն կամ քրեական գործերով պաշտպանություն իրականացնելիս իրավաբանական օգնություն ստացող անձի իրավունքներն ու օրինական շահերը: Այսինքն՝ փաստաբանի օրինական գործունեությանը միջամտելու հետևանքով վերջին հաշվով խախտվում է նաև անձի՝ իրավաբանական օգնություն ստանալու սահմանադրական իրավունքը:

Օրինակ, Իսպանիայի քրեական օրենսգրքի 464-րդ հոդվածով պատասխանատվություն է սահմանված փաստաբանի վրա ուղղակի կամ անուղղակի ազդելու համար՝ վերջինիս դատավարական դիրքորոշումը փոխելու նպատակով: Ղազախստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքի 365-րդ հոդվածը քրեական պատասխանատվություն է սահմանում փաստաբանների կամ այլ անձանց՝ քաղաքացիների պաշտպանությանը և նրանց իրավաբանական օգնություն ցույց տալուն ուղղված օրինական գործունեությանը խոչընդոտելու համար: ՀՀ քր. օր. -ի 332-րդ հոդվածը պատասխանատվություն է սահմանում միայն արդարադատության իրականացմանը խոչընդոտելու նպատակով դատաբանի գործունեությանը որևէ ձևով միջամտելու (1-ին մաս) և գործի բազմակողմանի, լրիվ և օբյեկտիվ քննությանը խոչընդոտելու նպատակով դատախազի, քննիչի կամ հետաքննություն կատարող անձի գործունեությանը որևէ ձևով միջամտելու (2-րդ մաս) համար:

ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգիրքը, հռչակելով քրեական դատավարության ընթացքում մրցակցության սկզբունքը, սահմանում է, որ քրեական դատավարությանը մասնակցող կողմերը քրեական դատավարական օրենսդրությամբ օժտված են իրենց դիրքորոշումը պաշտպանելու հավասար հնարավորություններով (23-րդ հոդված, 5-րդ մաս): Հետևաբար, կողմերը պետք է հավասարապես ապահովագրված լինեն նաև իրենց դիրքորոշումը պաշտպանելուն խոչընդոտող ամեն մի միջամտությունից: Պաշտպանը, որպես քրեական դատավարության սուբյեկտ, կարևոր դեր ունի մրցակցության սկզբունքի իրացման գործում⁴: Եվ եթե քր. օր.-ը սահմանում է մեղադրանքի կողմի սուբյեկտների գործունեության պաշտպանության երաշխիքներ, ապա պաշտպանի գործունեությանը միջամտելու համար քրեական պատասխանատվություն սահմանված չլինելը պետք է համարել օրենսդրական բաց:

Պետք է նշել նաև, որ «Փաստաբանության մասին» օրենքի 21-րդ հոդվածը սահմանում է, որ փաստաբանն իր գործունեությունն իրականացնելիս անկախ է (1-ին մաս), և արգելվում է պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների, պաշտոնատար անձանց, կուսակցությունների և հասարակական միավորումների, զանգվածային լրատվության միջոցի միջամտությունը փաստաբանական գործունեությանը (2-րդ մաս): Ինչպես նկատում ենք, օրենքն արգելում է միջամտությունը փաստաբանական գործունեության բոլոր ձևերին: Սակայն նշված արգելքն ունի ընդամենը հռչակագրային բնույթ: Իսկ «Իրավական ակտերի մասին» ՀՀ օրենքի 45-րդ հոդվածի 3-րդ մասը սահմանում է, որ նորմատիվ իրավական ակտերում չպետք է կիրառվեն նորմեր, որոնց չկատարման համար իրավական հետևանքներ նախատեսված չեն: Հետևաբար, քրեաիրավական արգելք պետք է սահմանվի ինչպես քրեական դատավարությանը որպես պաշտպան հանդես եկող փաստաբանի գործունեությանը միջամտելու, այնպես էլ խորհրդատվություն և ներկայացուցչություն իրականացնելուն խոչընդոտելու նպատակով փաստաբանի գործունեությանը միջամտելու համար:

Ընդ որում, կարծում ենք, որ քրեաիրավական արգելքի լրիվությունն ապահովելու համար փաստաբանի գործունեությանը միջամտելը քրեականացնելիս պետք չէ սահմանել այդ միջամտության եղանակների սպառիչ ցանկը: Փաստաբանի օրինական գործունեությանը յուրաքանչյուր անթույլատրելի միջամտություն հանցագործություն պետք է համարել: Փաստաբանի գործունեությանը միջամտելու հանրային վտանգավորությունը բնութագրող հատկանիշ պետք է լինի նաև միջամտելու նպատակը՝ փաստաբանի կողմից խորհրդատվություն, ներկայացուցչություն կամ քրեական գործերով պաշտպանություն իրականացնելուն խոչընդոտելը:

⁴ Տե՛ս **Панько Н.** Деятельность адвоката-защитника по обеспечению состязательности, Воронеж, 2000, с. 89.

Ներկայացնենք փաստաբանի գործունեությանը միջամտելու քրեականացման պահանջմունքը հիմնավորող ևս մեկ փաստարկ: Փաստաբանի գործունեությունն ընդհանուր գծեր ունի մարդու իրավունքների պաշտպանի գործունեության հետ: Դրանք երկուսն էլ ուղղված են մարդու իրավունքների և ազատությունների պաշտպանությանը: Դեռ ավելին, եթե մարդու իրավունքների պաշտպանն իրականացնում է միայն պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների ու պաշտոնատար անձանց կողմից մարդու խախտված իրավունքների և ազատությունների պաշտպանությունը («Մարդու իրավունքների պաշտպանի մասին» ՀՀ օրենքի 2-րդ հոդված), ապա փաստաբանական գործունեությունն ուղղված է անձի իրավունքների և ազատությունների պաշտպանությանն ընդհանրապես: Եվ եթե մարդու իրավունքների պաշտպանի լիազորությունների իրականացմանը խոչընդոտելը հանցագործություն է (քր. օր.-ի 332.1-ին հոդված), ապա քրեակրավական արգելք պետք է սահմանվի նաև փաստաբանի կողմից իրավաբանական օգնություն ցույց տալուն խոչընդոտելու նպատակով նրա գործունեությանը միջամտելու համար:

Փաստաբանական գործունեությանը միջամտելու քրեականացման թույլատրելիությունը հիմնավորվում է այն փաստարկով, որ այդ արարքն ամբողջությամբ չի ընդգրկվում քր. օր.-ով նախատեսված որևէ հանցակազմի շրջանակում: Ճիշտ է, պաշտոնատար անձի կողմից փաստաբանի օրինական գործունեությանը միջամտելը համապատասխան հատկանիշների առկայության դեպքում կարող է որակվել որպես պաշտոնեական լիազորությունների չարաշահում կամ անցում, սակայն նշված երկու հանցակազմերն էլ նյութական են, իսկ փաստաբանի օրինական գործունեությանը խոչընդոտելն առաջարկում ենք նախատեսել ձևական հանցակազմ նկարագրելու միջոցով. հանցանքը պետք է ավարտված համարվի միջամտելու պահից՝ անկախ հետևանքների առաջացումից: Բացի այդ, փաստաբանի օրինական գործունեությանը կարող են խոչընդոտել ոչ միայն պաշտոնատար անձինք, այլև ընդհանուր սուբյեկտի հատկանիշներով օժտված անձինք:

Ելնելով վերոգրյալից՝ առաջարկում ենք քր. օր.-ը լրացնել 332.3-րդ հոդվածով («Փաստաբանի օրինական գործունեությանը խոչընդոտելը»), որի 1-ին մասի դիսպոզիցիան շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ. «Փաստաբանի օրինական գործունեությանը ցանկացած ձևով միջամտելը՝ խորհրդատվություն, ներկայացուցչություն կամ քրեական գործով պաշտպանություն իրականացնելուն խոչընդոտելու նպատակով՝», իսկ որպես հանցագործության ծանրացուցիչ հանգամանք նախատեսել նույն արարքի կատարումը անձի կողմից՝ իր պաշտոնեական դիրքն օգտագործելու դեպքում:

Այսպիսով, փաստաբանական գործունեության պաշտպանության իրավական երաշխիքների համակարգն ամրապնդելու նպատակով առաջարկում ենք՝

1) քր. օր.-ի 347-րդ հոդվածի 2-րդ մասի դիսպոզիցիան ձևակերպել հետևյալ կերպ. «Նույն արարքը, որը կատարվել է դատախազի, քննիչի, հետաքննություն կա-

տարող անձի, փաստաբանի, փորձագետի կամ դատական ակտերի հարկադիր կատարողի կամ նրանց մերձավորի նկատմամբ՝ կապված նախնական քննություն վարելու, գործը կամ նյութերը դատարանում քննելու, փաստաբանական գործունեություն իրականացնելու կամ դատարանի դատավճիռը, վճիռը կամ դատական այլ ակտը կատարելու հետ՝».

2) քր. օր.-ը լրացնել 332.3-րդ հոդվածով («Փաստաբանի օրինական գործունեությանը խոչընդոտելը»), որի 1-ին մասի դիսպոզիցիան շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ. «Փաստաբանի օրինական գործունեությանը ցանկացած ձևով միջամտելը՝ խորհրդատվություն, ներկայացուցչություն կամ քրեական գործով պաշտպանություն իրականացնելուն խոչընդոտելու նպատակով՝», իսկ որպես հանցագործության ծանրացուցիչ հանգամանք նախատեսել նույն արարքի կատարումը անձի կողմից՝ իր պաշտոնեական դիրքն օգտագործելու դեպքում:

Անփոփելով շարադրանքը՝ հարկ ենք համարում նշել, որ փաստաբանի իրավական պաշտպանության երաշխիքների հոչակումն անհրաժեշտ, բայց բավարար չէ նրա համար, որ փաստաբանությունը դառնա իրավաբանական օգնություն ստանալու սահմանադրական իրավունքի երաշխավոր: Դրա հետ մեկտեղ հարկավոր է ստեղծել փաստաբանական գործունեության անարգել իրականացման սոցիալական և կազմակերպչական գործուն մեխանիզմներ: Միայն այդ պարագայում փաստաբանությունն ի վիճակի կլինի իրականացնել պետական իրավապահպան գործունեությանը և արդարադատությանը մասնակցելու իր առաքելությունը և քաղաքացիական հասարակության ինստիտուտ կղառնա ոչ միայն օրենսդրական բնորոշմամբ, այլև իրական կյանքում:

УГОЛОВНО-ПРАВОВАЯ ЗАЩИТА АДВОКАТСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В РА

МАРКОСЯН М. М.

Резюме

Институт адвокатуры является важной гарантией защиты прав и свобод человека, а также реализации права на получение квалифицированной юридической помощи, следовательно, обеспечение независимости адвокатской деятельности и защиты адвоката должно быть приоритетом правового государства. Анализ соответствующих правовых норм явствует о том, что уголовно-правовые гарантии независимости адвокатской деятельности, предусмотренные действующим законодательством, в полной мере не обеспечивают эффективную правовую защиту адвоката во всех сферах его профессиональной деятельности. В свете сказанного следует внести конкретные предложения законодательных изменений, осуществление которых позволит укрепить систему правовых гарантий защиты адвокатской деятельности.